

1 Voorwoord

Faunabeheer is een belangrijk onderdeel van het natuurbeheer in Nederland. Vaak worden de verschillende onderdelen van natuurbeheer zoals flora, fauna en landschap, te veel gezien als los van elkaar staande onderdelen met elk een eigen belang en eigen belangenorganisaties. Maar als je de doelstellingen van deze organisaties naast elkaar legt dan is de grootste gemene deler behoud en ontwikkeling van de biodiversiteit in Nederland als geheel. De Faunabeheerheid helpt de afzonderlijke belangen bijeen te brengen en rekening houdend met de noodzaak om mens en dier te voeden. En dat schuurt soms, want de meeste wrijving ontstaat als de belangen van de natuur botsen met de belangen van de mens.

Zelfs is het zo dat door sommigen een tegenstelling wordt gecreëerd tussen economische belangen en de belangen van natuur en landschap. Dan sta je als partijen tegenover elkaar en is er verlies voor alle partijen. Gelukkig zien we de laatste jaren een kanteling in denken. De klimaatcrisis dwingt ons om na te denken over de relatie die de mens heeft met de natuur. Als samenleving stellen wij in toenemende mate meer eisen aan de kwaliteit van leven. Het realiseren van de transitie naar een meer duurzame samenleving is daarom voor de komende tijd ook de belangrijkste opgave van overheid en burgers samen. Dat betekent kiezen voor beter in plaats van meer! Het betekent ook en vooral dat wij onze energie niet moeten verspillen aan een nutteloze strijd tussen de verschillende deelbelangen, maar dat alle betrokken partijen gezamenlijk de schouders moeten zetten onder het uitvoeren van plannen die als doel hebben om binnen ons taakveld via verantwoord beheer de kwaliteit van flora en fauna een flinke impuls te geven. Want welk verhaal willen wij aan de kinderen van onze kleinkinderen vertellen?

De faunabeheereenheid is een belangrijke schakel in de keten van behoud van soorten. Dat beheer noodzakelijk is behoeft geen betoog. De vraag is veel meer hoe, waar, wanneer, hoeveel en welke soort. Die afweging gebeurt met grote zorgvuldigheid in ons bestuur waarin alle belangen vertegenwoordigd zijn en beslissingen worden genomen. Daarin spelen de onafhankelijke adviezen en bevindingen van wetenschappers een belangrijke rol. Is dat gemakkelijk? Nee! De maatschappelijke discussie over het beheer van o.a. ganzen en reeën vindt op kleine schaal ook plaats in ons bestuur. En uiteraard hebben we daarnaast te maken met het beleid dat door Europa, rijk en provincie wordt bepaald en sturend is voor de uitvoering.

Omdat voor de gemiddelde Noord-Hollander niet altijd duidelijk is waar wij als Faunabeheereenheid mee bezig zijn als het gaat om het beheer van onze fauna, willen wij meer inzetten op betere en bredere communicatie over wat wij doen en waarom wij wat doen.

Een belangrijke stap is het voor iedereen beschikbaar stellen van dit jaarverslag.

Drs. Jan Pieter J. Lokker

Voorzitter Faunabeheereenheid Noord-Holland.

2 Ganzen

2.1 Faunabeheerplan Ganzen

In 2019 is, na een evaluatie in 2018, gestart met de voorbereiding van een nieuw faunabeheerplan voor het beheren van ganzen in de gehele provincie Noord-Holland.

Het coalitieakkoord heeft voor grote beroering gezorgd bij alle partijen die te maken hebben met ganzenbeheer in Noord-Holland. In het coalitie-akkoord is omschreven dat de schadevergoeding op landbouwpercelen wordt teruggebracht van 95% naar 80%. Naar aanleiding hiervan is het gesprek gestart over de realisatie van nieuw beleid voor het beheren van ganzen tussen Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en FBE Noord-Holland gestart. Dit heeft echter niet geleid tot een bestuurlijk gezamenlijke aanpak.

Per brief heeft de Provincie Noord-Holland laten weten te willen investeren in flankerende maatregelen zonder daarbij het beleid aan te passen. Dit gehele proces heeft het draagvlak voor het provinciaal beleid en het succes van de uitvoering verkleind en tevens relaties tussen (maatschappelijke) organisaties onder druk gezet.

Desondanks heeft het bestuur van de FBE Noord-Holland, via een zeer intensief proces op basis van de nieuwste wetenschappelijke inzichten en ervaringen van de afgelopen jaren, het Faunabeheerplan Ganzen Noord-Holland 2021-2027 op 14 oktober 2020 vastgesteld en ter goedkeuring aan de Provincie Noord-Holland aangeboden. Hierop is een verzoek gekomen tot wijziging vanuit de Provincie Noord-Holland wat geleid heeft tot vertraging, aanpassingen t.a.v. beheermogelijkheden en concessies omtrent de duur van het faunabeheerplan. De tweede versie van het faunabeheerplan ganzen Noord-Holland 2021-2024 is op 12 mei 2021 vastgesteld en nogmaals ter goedkeuring aan de Provincie Noord-Holland aangeboden.

2.2 Zomertelrapportage

Vanaf 2019 draagt de FBE Noord-Holland zorg voor het opstellen van de telrapportage Gans. De voorafgaande jaren werd dit uitgevoerd door Natuurlijke zaken (landschap Noord-Holland) in opdracht van de Provincie Noord-Holland. In 2019 werd de rapportage in opdracht van de faunabeheereenheid nog uitbesteed en begeleid door een extern bureau, in 2020 heeft de FBE Noord-Holland de rapportage zelf opgesteld. Vanaf dit jaar is ervoor gekozen een nieuwe vorm te geven aan de telrapportage. De nadruk is komen te liggen op een korte heldere rapportage waarbij de aantalsontwikkeling en verspreiding van het getelde jaar centraal staan. Hierbij zijn ook wijzigingen gemaakt ten opzichte van vorig jaar in de verwerking van de data.

- Zo zijn de telgegevens verzameld op wildbeheereenheid-telgebied niet omgezet naar Sovon-telgebied. Ook is ervoor gekozen om de complete dataset te analyseren en de selectie 'volledige reeksen' niet toe te passen.
- Voor de analyse wordt gebruik gemaakt van het pakket TRIM 3. De 'trim-functie' in dit pakket is een rekenmodel wat in staat is ontbrekende waarnemingen in te vullen aan de hand van de bestaande waarnemingen. In 2020 is door de bijna volledige gebiedsdekkende telling slechts 3% bijgeschat. De resulterende telgegevens zijn geanalyseerd op telgebied niveau. Door op telgebied niveau de data te analyseren

ontstaat er een hoge betrouwbaarheid die beter in staat is te corrigeren voor externe invloeden.

- In samenwerking met de wildbeheereenheden is, op grond van bovenstaande, ervoor gekozen de bestaande telgebieden van de ganzen tellingen vast te leggen.

Link: [Telrapportage \(fbenoordholland.nl\)](https://fbenoordholland.nl)

2.3 Ruivangsten

Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland hebben in hun beleid vastgesteld hoe ze de schade die wordt aangericht door de aanwezige ganzenpopulatie willen beperken. Ook het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft beleid opgesteld voor het verbeteren van de vliegveiligheid op en rondom Schiphol. Het terugbrengen van de populatie ganzen middels ruivangsten wordt in alle vier provincies uitgevoerd, inclusief de Schiphol zone.

In Nederland is slechts één partij in het bezit van de benodigde vergunningen om ruivangsten uit te voeren. De vraag naar ruivangsten is de afgelopen jaren toegenomen waardoor er rondom de vangcapaciteit concurrentie is ontstaan tussen de verschillende provincies en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Doordat ganzen sterk mobiele vogels zijn die in Nederland niet in geïsoleerde populaties voorkomen, is een gebiedsgerichte aanpak, waarbij provinciale grenzen leidend zijn, niet optimaal voor het terugbrengen van een nationale vogelpopulatie.

Lokale groepen ganzen kunnen door middel van ruivangsten tijdelijk worden teruggebracht. Zolang de nationale ganzenpopulatie hoog is, zullen lokale groepen door naburige groepen ganzen worden aangevuld of zullen leeggekomen territoria weer worden opgevuld. Een interprovinciale samenwerking voor ganzenbeheer is daarom op grond van zowel beleid, uitvoering en ecologie sterk aan te raden.

Ten behoeve van een interprovinciale samenwerking hebben de eerdergenoemde partijen daarom, op initiatief van de FBE Noord-Holland, in 2020 besloten een samenwerkingscollectief te vormen voor het uitvoeren van ruivangsten. Via een gezamenlijke opdracht en afspraken over de capaciteitsverdeling is getracht ruivangsten effectiever in te zetten, de administratieve druk en complexiteit te verlichten en tevens de kosten te drukken. De coördinatie van de ruivangsten en het opstellen van de rapportage is door de FBE Noord-Holland uitgevoerd. De resultaten zijn veelbelovend en de aanpak wordt dan ook voortgezet in 2021.

Link: [Rapportage ruivangsten \(fbenoordholland.nl\)](https://fbenoordholland.nl)

2.4 Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds (AEWA)

De *Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds* is een overeenkomst die is aangenomen in het kader van het Verdrag van Bonn ('Overeenkomst in de zin van artikel IV lid 3, van het Verdrag van Bonn'). Deze overeenkomst is in 1999 in

werking getreden en gericht op de instandhouding van trekkende watervogels. De insteek van het verdrag wordt gevormd door de routes (flyways) die watervogels gebruiken. Onder de *Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds* fungeren een aantal werkgroepen. Voor de trekkende ganzen is er de *AEWA European Goose Management International Working Group*. Deze werkgroep fungeert als het belangrijkste coördinatie- en besluitvormingsorgaan van het *AEWA European Goose Management Platform (EGMP)*. Het doel van de *AEWA European Goose Management Platform* is om op lange termijn een gunstige staat van instandhouding te waarborgen voor alle ganzen en hun populaties die onder hun bevoegdheid vallen, door te zorgen voor duurzaam gebruik en beheer op flyway-niveau.

Sinds begin 2018 werkt de *Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds* aan managementplannen voor een gestructureerd en geïntegreerd beheer, inclusief duurzaam gebruik van ganzenpopulaties van de grauwe gans, brandgans en kolgans in Europa.

Conform het besluit van de Ambtelijke Adviescommissie Vitaal Platteland (AACVP) van 25 maart 2016 wordt vanuit Nederland de aanpak van *Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds* gecoördineerd door de *Nederlandse Werkgroep AEWA aanpak Ganzen (WAG)*. Deze werkgroep wordt getrokken door de provincie Fryslân en bestaat uit vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de provincies, BIJ12 Faunazaken, vertegenwoordiger faunabeheereenheden en een onafhankelijke ganzenexpert als adviseur. De FBE Noord-Holland vertegenwoordigt de faunabeheereenheden in deze werkgroep. De werkzaamheden bestaan uit het verzamelen van landelijke afschotgegevens grauwe gans en brandgans, het informeren, adviseren en ophalen van belangen van de faunabeheereenheden in Nederland, zevenmaal per jaar overleg en adviseringen met betrekking tot de op te stellen *Favourable Reversal Values (FRV's)* en *Adaptive Flyway Management Programmes (AFMP's)*.

Link: [AEWA | Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds \(unep-aewa.org\)](https://www.unep-aewa.org/)

2.5 Ganzen Schiphol

Het Faunabeheerplan Ganzen Schiphol is in 2018 door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vastgesteld en heeft een looptijd tot en met 2024.

In 2020 lag de focus daarom met name op de uitvoering, zoals het faciliteren van de uitvoering, het monitoren van de uitvoering en het maken en leveren van data ten behoeve van rapportages. Er liep nog één juridische procedure bij de Raad van State en hierin is de eisende partij op alle punten in het ongelijk gesteld. Vanwege Covid-19 heeft er geen uitvoerdersoverleg plaatsgevonden.

Link: [Ganzenbeheerplan Omgeving Schiphol 2018-2024 \(fbenoordholland.nl\)](https://www.fbenoordholland.nl/)

3 Algemene soorten

Met algemene soorten worden de volgende dieren bedoeld:

- Houtduif, konijn, zwarte kraai, kauw en vos (landelijke vrijstelling)

- Wilde eend, knobbelzwaan, meerkoet, spreeuw, gaai en ekster (Provinciale vrijstelling)
- Wilde eend, houtduif, fazant, haas en konijn (jacht)

Het beheer en de jacht van deze soorten zijn in het Faunabeheerplan Algemene Soorten beschreven. Dit Faunabeheerplan is op 20 juli 2017 door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vastgesteld en heeft een looptijd tot en met 2023. In 2020 lag de focus daarom met name op de uitvoering, zijnde het faciliteren van de uitvoering, het monitoren van de uitvoering en het leveren van data ten behoeve van rapportages.

Specifieke aandacht is uitgegaan naar het vossenbeheer. In samenwerking met de partners is een start gemaakt met het verbeteren van de data en het mogelijk maken van uitgebreider documenteren in het registratiesysteem FRS, zodat bijvoorbeeld de inzet in een gebied kan worden gemeten. Daarnaast is een onderbouwing geschreven voor het aanvragen van een ontheffing voor het gebruiken van een lichtbak van zonsondergang tot zonsopkomst voor de periode 1 februari 2021 tot en met 15 juli 2021.

In 2017 zijn in samenwerking met de Provincie Noord-Holland de voorbereidingen gestart voor het beheer in Natura 2000-gebieden. Voor alle Natura 2000-gebieden is een voortoets uitgevoerd om te bepalen of er negatieve effecten van activiteiten in het kader van faunabeheer (jacht, schadebestrijding en beheer) in en nabij Natura 2000-gebieden in Noord-Holland op de aangewezen instandhoudingsdoelen te verwachten zijn, en indien dat het geval is, om globaal in te schatten of er kans is dat die negatieve effecten ook significant zijn. Vervolgens is ervoor gekozen om voor één gebied een passende beoordeling op te stellen, en de ervaringen uit dit proces te betrekken bij de volgende passende beoordelingen.

Voor Natura 2000-gebied Zeevang is in 2020 de passende beoordeling afgerond en een aanvraag voor een vergunning ingediend. De beoordeling en afgeven van de vergunning vindt in 2021 plaats.

Halverwege maart 2020 werd de intelligente lockdown aangekondigd om de verspreiding van het coronavirus te beperken. In deze periode was er veel onzekerheid over de ontwikkeling van de pandemie en werden de maatregelen regelmatig op korte termijn aangescherpt. Door deze onzekerheid is door de wildbeheereenheden, in overleg met de FBE Noord-Holland, ervoor gekozen om de voorjaarsstelling van 4 april 2020 niet uit te voeren.

4 Damhert

Het hoge aantal damherten in de regio Zuid-Kennemerland veroorzaakt schade aan flora en fauna door overbegrazing en vertrapping, en bedreigt daarmee de Natura-2000 instandhoudingsdoelen. Aanvullend leidt de hoge populatiedichtheid jaarlijks tot meerdere aanrijdingen in het verkeer. Om deze schade te beperken is een beheerplan opgesteld waarin een samenhangend pakket aan maatregelen is beschreven. Reductie van de populatie tot een niveau waarbij de risico's op schade tot een aanvaardbaar niveau worden teruggebracht is daarin een belangrijk onderdeel.

Het Faunabeheerplan Damherten duingebieden Noord- en Zuid-Holland 2016-2020 had een looptijd tot en met 17 november 2020. In de beheerperiode van dit faunabeheerplan is het

aantal damherten gedaald door het uitgevoerde beheer, maar de streefstand is nog niet bereikt. Dat komt vooral doordat het beheer vanwege juridische procedures pas later kon starten dan gepland. Hierdoor kon de populatie op haar hoogtepunt nog doorgroeien.

Het was niet mogelijk om de opgelopen achterstand op de planning in te halen vanwege beperkingen aan de vergunning. Er is daarmee nog steeds sprake van schade aan de flora en fauna en hoog aantal aanrijdingen. De noodzaak tot faunabeheer blijft hierdoor actueel.

In 2019 is gestart met de voorbereiding van een nieuw faunabeheerplan. Op basis van een evaluatie, diverse beschikbare (wetenschappelijke) onderzoeken en ervaringen van experts is in 2020 een nieuw faunabeheerplan opgesteld. Om inzicht te verkrijgen in de gevolgen van verschillende beheermethodes is gebruik gemaakt van een door Wageningen Environment Research nieuw ontwikkeld populatiemodel. Op basis van de jaarlijkse tellingen en de beschikbare informatie over geboorte en sterfte is een prognose afgegeven over de ontwikkeling en vereiste inspanning voor het beheer. Op 26 juni 2020 heeft het bestuur het Faunabeheerplan Damherten duingebieden Noord- en Zuid-Holland 2020-2026 vastgesteld en is deze ter goedkeuring aangeboden aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Ook in 2020 hebben tellingen plaatsgevonden met een – als gevolg van de Covid-19 maatregelen – licht aangepaste vorm. Op basis daarvan is een tel- en beheerrapportage uitgebracht.

Link: [Faunabeheerplan Damherten 2020-2026 \(fbenoordholland.nl\)](https://fbenoordholland.nl)

Link: [Telrapportage Damherten 2020 \(fbenoordholland.nl\)](https://fbenoordholland.nl)

Link: [Beheer- en Telrapport Damhert 2020-2021](https://fbenoordholland.nl)

5 Ree

Het gaat goed met de omvang van de populatie en de verspreiding van het ree in Nederland. In Noord-Holland zijn 3 belangrijke leefgebieden te onderscheiden: Het Gooi, Zuid-Kennemerland en de Wieringermeer, maar in de duinen van Noord-Kennemerland worden ook steeds vaker reeën waargenomen. Het hoge en nog steeds stijgende aantal leidt ook tot een toenemend aantal conflicten met reeën. In Noord-Holland gaat het daarbij vooral om aanrijdingen met reeën, met schade en leed van mens en dier tot gevolg.

In 2020 is de FBE Noord-Holland daarom gestart met het maken van een faunabeheerplan voor het ree. Met dit beheerplan is een overzicht geleverd van het vóórkomen en de ontwikkeling van populaties reeën in Noord-Holland en de daarmee gepaard gaande schade.

Een breed scala aan vooral preventieve maatregelen wordt besproken en per regio worden voorstellen gedaan voor de meest voor de hand liggende oplossingsrichting. Er lijken vooral nog mogelijkheden te zijn voor preventieve niet-dodelijke maatregelen.

De bedoeling is dat terreinbeheerders en wegbeheerders met dit plan hun beleids- en beheerkeuzes kunnen maken met betrekking tot reeën en de daarmee samenhangende risico's op schade.

In 2020 is het concept door het bestuur vastgesteld en is deze breed ter inzage gelegd bij (maatschappelijke) organisaties. Medio 2021 verwacht de FBE Noord-Holland het

Faunabeheerplan ter goedkeuring te kunnen voorleggen aan de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. Zodra het plan is goedgekeurd wordt het faunabeheerplan openbaar gemaakt.

6 Data en communicatie

6.1 Data

Data is de basis voor de onderbouwing van faunabeheerplannen en het verantwoorden van het gebruik van ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten. Data geeft onpartijdig inzicht of er een maatschappelijk belang in het geding is en of ingrijpen wenselijk is. Tevens monitoren de verschillende datastromen de effectiviteit van het ingezette beheer zodat, wanneer nodig, deze kan worden aangepast dan wel uitgebreid. Er zijn diverse databronnen leidend voor het tot stand komen van de planvorming van FBE Noord-Holland. De evaluaties van deze databronnen worden gerapporteerd en voorzien uitvoerders van actuele informatie. Er wordt gebruikt gemaakt van data verzameld onder coördinatie van de faunabeheereenheid en data van derden (zoals SOVON Vogelonderzoek Nederland en het Netwerk Ecologische Monitoring).

De FBE Noord-Holland stelt voor het invoeren van tel- en beheergegevens (zoals afschot en nestbehandeling) een registratiesysteem beschikbaar. Beheergegevens worden binnen een maand ingevoerd op xy-niveau. De tellingen worden volgens vaste protocollen op telgebied niveau jaarlijks uitgevoerd.

Door ieder jaar op dezelfde wijze te tellen kan worden achterhaald of de aantallen toe- of afnemen of gelijk blijven. Daarnaast is het doel dat de data provinciaal en (inter)nationaal gebruikt kunnen worden ten behoeve van bijvoorbeeld derogatiegegevens, internationale onderzoeken (zoals de *Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds*) en beleidsontwikkeling.

Jaarlijks brengt de FBE Noord-Holland per diersoort het populatieniveau in beeld via trendtellingen. Wanneer niet alle dieren worden geteld, is de monitoring van aantalsveranderingen afhankelijk van trendtellingen. Deze trends hebben altijd een bepaalde mate van variatieruimte door de invloed van externe factoren op de kans van een waarneming. Voorbeelden van deze externe factoren zijn waarnemer-bias, veranderingen in het landschap, weersomstandigheden, recreatiedruk en migratie en emigratie. Hierdoor zal er altijd een mate van variatie zijn in de jaar op jaar getelde aantallen.

Tevens wordt inzage gegeven in welke uitvoeringsmaatregelen – zoals afschot- en/of vangcijfers, nestbehandeling en overige middelen – zijn toegepast en op basis waarvan (vrijstelling, ontheffing of opdracht). Deze gegevens worden op meerdere gebiedsindelingen weergegeven waaronder per Natura 2000-gebied en per wildbeheereenheid.

Link: [Jaarverslag 2020 Data](#)

6.2 Communicatie

Maandelijks wordt een digitale nieuwsbrief uitgegeven. De maandelijksse nieuwsbrieven zijn er vooral op gericht om duidelijkheid te verschaffen in toegestane uitvoeringsmaatregelen t.b.v. beheer en schadebestrijding in de daaropvolgende maand.

De nieuwsbrieven worden verstuurd via het registratiesysteem en worden gepubliceerd op de website van de FBE Noord-Holland.

Link: [Nieuwsbrieven - Faunabeheer NH \(fbenoordholland.nl\)](#)

7 Bestuur en organisatie

7.1 Bestuur

Het bestuur van de FBE Noord-Holland bestaat in 2020 naast de onafhankelijke voorzitter en een secretaris uit zes personen uit de volgende geledingen:

- A. Hooijer namens de Land- en Tuinbouw Organisatie Noord, afdeling Noord-Holland;
- D. Piëst namens de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer en de Wildbeheereenheden;
- A. Tienkamp namens Staatsbosbeheer;
- P de Nobel namens Stichting Landschap Noord-Holland, Vereniging Natuurmonumenten, Waternet, Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland, Stichting Goois Natuureservaat;
- S.F. Griessen namens Hollands Particulier Grondbezit
- K.W. Jonker namens de Agrarische Collectieven Noord-Holland

Het bestuur van de FBE Noord-Holland heeft in 2020 vijfmaal vergaderd, waarvan enkele malen digitaal vanwege Covid-19. Daarnaast zijn vier besluiten schriftelijk genomen.

7.2 Organisatie

In 2020 kon de ingezette koers van de tweede helft van 2019 in de praktijk doorgevoerd worden. De stichting wil een deskundig team dat besluitvorming in het bestuur optimaal faciliteert en stakeholders blijvend betreft en enthousiasmeert bij het door de Provincie Noord-Holland vastgelegde beleid en het daarop door het bestuur van de FBE Noord-Holland vastgestelde plannen.

Dit doen we door vooral beheerplannen te maken waarin binnen de wettelijke kaders de belangen van alle belanghebbenden zo goed mogelijk worden bediend en een goede afweging wordt gemaakt tussen de belangen van de natuur (dieren in het bijzonder) en maatschappelijke belangen zoals veiligheid en economie. We investeren daarvoor o.a. in het verbeteren van processen, kennis en van de relaties met alle belanghebbenden variërend van het Provinciaal

bestuur, dierenwelzijnsorganisaties tot beheerders en grondgebruikers. Ook stimuleren en faciliteren we een zo efficiënt en effectief mogelijke uitvoering van faunabeheer.

Personeel is van grote waarde voor het bereiken van de doelen van de stichting. Het behouden van kennis/knowhow en het netwerk binnen de eigen organisatie is daarbij essentieel. Er wordt gewerkt vanuit het principe: 'met eigen personeel waar het kan en met externe adviseurs waar het moet'. Vanuit de drie rollen a) schrijven faunabeheerplannen, b) data- en monitoring en c) coördinatie van de uitvoering heeft een herijking van het personeelsbestand plaatsgevonden.

Dit heeft geresulteerd in het aantrekken van een dataspecialist en een ecooloog. Rapportages en het schrijven van faunabeheerplannen kunnen daardoor grotendeels intern plaatsvinden. Alleen specifieke onderzoeken worden nog extern uitgevraagd. Ook is een start gemaakt met het vormgeven van de coördinerende taak van de FBE, met name ten aanzien van ganzenbeheer, waardoor in 2021 een vacature kan worden opgesteld.

Daarnaast is geïnvesteerd in het verder professionaliseren en automatiseren van de financiële planning en controle. De voorbereidingen zijn in 2020 getroffen zodat per 1 januari 2021 gebruik kan worden gemaakt van een nieuw boekhoudprogramma en een systeem dat realtime managementrapportages kan leveren.